

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Історія розвитку туризму і рекреації»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	ІЗ Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Туризм
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут /факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, економічних досліджень і туризму
Контактні дані розробника (-ів)	Рудич Алла Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму email: alla.rudych@pdau.edu.ua телефон: +38 093 967 61 77 сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/rudych-alla-ivanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Загальні поняття про види і особливості сфери туризму, сформовані при вивченні окремих дисциплін загальної базової підготовки: Основи туризмознавства і рекреації, Туристичне краєзнавство, Історія та культура України.
Компетентності	загальні: ЗК1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті. фахові: ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання	ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК(SOFT SKILLS)	
Опанування соціальних навичок, що забезпечуються навчальною дисципліною: навички комунікації та лідерства; здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах; здатність працювати в команді, вміння залагоджувати конфлікти; управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; здатність до саморозвитку та оволодіння сучасними знаннями	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Ознайомлення із основними періодами розвитку мандрівництва, передумовами, що призвели до формування наукової основи виникнення туризму і рекреації як галузі, аналізу її структури та просторово-часових аспектів їхнього функціонування; розуміти мотиви подорожей, передумови та напрямки розвитку туризму і рекреації сучасності.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Передумови виникнення подорожей і туризму в суспільстві. Тема 2. Мандрівництво в античні часи. Тема 3. Подорожі в епоху середньовіччя. Тема 4. Епоха великих географічних відкриттів, їх значення в історії мандрівництва. Тема 5. Розвиток подорожей в епоху просвітництва (XVII-XVIII ст.). Тема 6. Туризм в новий час. Тема 7. Міжнародний туризм в XIX- XX ст. Тема 8. Особливості розвитку туризму на українських землях та в Україні.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи (лекція, пояснення). Наочні методи (демонстрування, спостереження). Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, заохочення і відповідальність за порушення правил, оперативний контроль). Інтерактивні методи (дискусії, розроблення і презентація робіт). Комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій). Методи усного контролю (бесіда, доповідь). Методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
щодо термінів виконання перескладання	Практичні завдання виконуються і оцінюються під час проведення практичних занять; завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми; перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів

· щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми по-требами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist .
· щодо відвідування занять	Здобувачі вищої освіти, які навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо). Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Історія розвитку туризму і рекреації».
· щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної/інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА/ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-osvita
· щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya-pro-ocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf .

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Джинджоян В., Горожанкіна Н., Бойко З. Основи туризмознавства : навч. посібн. Київ : ФО-П Піча Ю. В., 2022. 246 с. URL : https://caravela.com.ua/index.php?route=product/product&product_id=279.
2. Лиман С.І., Парфінченко А.Ю., Посохов І.С. Історія туризму: навч. посібн.: Київ : Алерта, 2023. 372 с. URL: https://knushop.com.ua/index.php?route=product/product&product_id=2726&utm_source=google_cpc&utm_campaignterm=&gad_source=1&gclid=CjwKCAi3.
3. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навч. посібн. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 117 с. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/history-tour-development-Pankiv.pdf>

4. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР (редакція від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : навч. посібник. Київ : Університетська книга, 2023. 298 с. URL: https://tourlib.net/books_history/ustymenko.htm.

6. Смаль І. В. Нариси історії туризму : навч. посіб. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. 220 с. URL : https://tourlib.net/books_ukr/smal.htm.10.

7. Парфіненко А.Ю., Лиман С.І. Історія туризму. Навч. посібн. Суми : Видавництво Університетська книга, 2020. 370 с.

8. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : навчальний посібник. Київ : Альтер-прес, 2018. 320 с. URL : [URL: https://tourlib.net/books_history/ustymenko.htm](https://tourlib.net/books_history/ustymenko.htm)

Допоміжні

1. Лиман С.І., Парфіненко А.Ю., Посохов І.С. Історія туризму: навч. посібн. (спец. «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2018. 372 с.

2. Мальська М. П., Гаталяк О.М. Туризм у містах : підручник. Київ : Центр учбової л-ри, 2018. 224 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/malska-turyzm-u-mistah.htm

3. Коротун О. П. Оцінювання стратегічних орієнтирів розвитку туристичної галузі країни в період економічної нестабільності. *Інтелект XXI*. 2020. № 6. С. 51–57. URL : http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2020/2020_6/11.pdf

4. Смаль І. В. Історія туризму в іменах, подіях, термінах : навч. посіб. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Державне агентство розвитку туризму України URL : <https://www.tourism.gov.ua/>.

2. Всесвітня туристська організація (ЮНВТО) URL : <http://lvivmun.sii.org.ua/unwto/>.

3. Всесвітня історична енциклопедія URL : <https://www.worldhistory.org/trans/uk/>.

4. Національна туристична організація України. URL : <https://nto.ua/>.

5. Українська асоціація туристичних агенцій. URL : <https://uata.com.ua/>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, протокол від 01.09.2025 р. № 1

Додаток до силабусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	аудиторна контрольна робота	глосарій	презентація	
Тема 1. Передумови виникнення подорожей і туризму в суспільстві.	5		3		8
Тема 2. Мандрівництво в античні часи.	5		3		8
Тема 3. Подорожі в епоху середньовіччя.	5		3		8
Тема 4. Епоха великих географічних відкриттів, їх значення в історії мандрівництва.	5		3	10	18
Тема 5. Розвиток подорожей в епоху просвітництва (XVII-XVIII ст.).	5		3		8
Тема 6. Туризм в новий час.	5		3		8
Тема 7. Міжнародний туризм в XIX- XX ст.	5		3		8
Тема 8. Особливості розвитку туризму на українських землях та в Україні.	5		3	10	18
Контрольна робота		16			16
Екзамен	—	—	—	—	20
Разом	40	16	24	20	100

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з історії туризму, світоглядних та суміжних наук; проявляти повагу культурного різноманіття; розуміє організаційний процес обслуговування споживачів туристичних послуг. Студент демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, спостерігається толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання даної дисципліни.
2-3	Здобувач вищої освіти отримує у випадку не чіткої або не повної відповіді, що свідчить про середній рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; проявляти повагу культурного різноманіття. Демонструє знання

Кількість балів	Критерії оцінювання
	індивідуального і культурного різноманіття, спостерігається толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість добре оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
0-1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку неготовності відповісти на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу окремих тем дисципліни та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

*Аудиторна контрольна робота**

Кількість балів	Критерії
14-16	Теоретичні питання містять повну змістовну відповідь, визначено основні категорії, їх сутність та значення. Пояснення ситуаційного завдання виконано без помилок. Проявлений відмінний рівень знань теоретичної підготовки та правильна інтерпретація визначень та категорій. Показано високий рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
11-13	Завдання в цілому виконано успішно. Ситуаційні завдання виконані без помилок або з незначними неточностями, у поясненнях допущені неточності або незначні помилки. Проявлений належний рівень навичок та розуміння організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. Здобувач демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість добре оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання даної дисципліни.
8-10	Виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущені помилки у завданнях та/або висновках. Проявлений достатній рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. Демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання.
4-7	Виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущені принципові помилки у завданнях та/або висновках системного, теоретичного, методичного характеру. Проявлений задовільний (посередній) рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. Демонструє слабкі знання індивідуального і культурного різноманіття, принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних

Кількість балів	Критерії
	ситуаціях, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання.
1-3	Допущені помилки системного, теоретичного, методичного характеру. Висновки відсутні. Проявлений незадовільний рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
0	Відсутність виконаного контрольного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів..

* максимальна кількість балів 16 (2 теоретичні питання по 4 бали, практична ситуація – 8 балів), бали виставляються окремою позицією після написання контрольної роботи.

Глосарій

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Наявний теоретичний матеріал, що повністю розкриває сутність категорій розвитку туристичної сфери та освітнього туризму. Матеріал поданий з виділенням і систематизацією головного, розкриттям сутності предмета. Законспектовані питання свідчать про високий рівень знань базових понять туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; проявляти повагу культурного різноманіття. Демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, толерантність до альтернативних принципів та методів вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
2	Наявний стислий глосарій, розкриває основні питання усіх тем дисципліни. Законспектовано не менш ніж 50 % матеріалу, при цьому розкрита сутність поставлених питань. Зміст глосарію свідчить про розуміння здобувачем вищої освіти туристичних категорій, використання на практиці базових понять з історії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності, а також світоглядних та суміжних наук. Демонструє знання індивідуального і культурного різноманіття, спостерігається толерантність до альтернативних принципів та методів, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість добре оцінити формування програмних результатів навчання.
1	Розкрито зміст менш ніж 30 % матеріалу, що не дозволяє повністю зрозуміти сутність та основні особливості тем курсу. Здобувач вищої освіти проявив незадовільний рівень теоретичних знань для пояснення практичних ситуацій, розуміння місця і значення освітніх турів в туристичній сфері, що дає можливість задовільно оцінити результати навчання в межах дисципліни.
0	Відсутній конспект-глосарій, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

*Виконання завдань самостійної роботи
(мультимедійна презентація)*

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	Здобувач вищої освіти отримує у випадку коли презентація відповідає всі поставленим критеріям щодо змісту та оформлення, здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання, що свідчить про відмінний рівень знань та вмінь знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; проявляти повагу культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань та адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання.
4-7	Здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту презентації, в якій присутні недоліки в оформленні роботи, що свідчить про середній рівень отриманих навичок самостійної підготовки, правильність інтерпретації визначень та категорій. Показано достатній рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знання індивідуального і культурного різноманіття, спостерігається толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати отримані знання в різних професійних ситуаціях, що дає можливість добре оцінити формування програмних результатів навчання даної дисципліни.
1-3	Здобувач вищої освіти отримує у випадку задовільного захисту презентації: неповні відповіді на питання, помилки або не розуміння основних визначень і категорій. Така ситуація свідчить про низький базовий рівень знань та вмінь використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; не виявлено розуміння альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань та адекватної оцінки своїх знань і застосування їх в різних професійних ситуаціях, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформленої презентації або повної невідповідності тематики роботи вимогам за змістом і оформленням, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.